

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 3.

Egy csepp a mi vérünkéből.

Ma nyitják meg a honvéd-apród iskolát. Az ünnepségek javarésze elmaradt az országos gyász miatt, de a polgárság őszinte szeretete, mely ezt az intézetet körül veszi, tökéletessé teszi a megnyitás ünnepélyességét.

Miénk ez az intézet, kétszeresen a miénk. Nem csak azért, mert városunkban épült, de százszor inkább azon szellemért, mely az intézetet vezetni fogja.

Magyar emberek a vezetők, magyar fiukat nevelnek benne honvédeké, szivünkéből egy darab, vérünkéből egy csepp ez a katonai intézet.

Még élénk emlékezetünkben van az az öröm, mely széles e hazában eláradt, mikor híre járta, hogy magyar nyelvű katonai tanintézetek felállítását óhajlja a király. A megyék, törvényhatóságok feliratban üdvözölték érte a kormányt, a lapok szenvedélyesen vitatták, hogy kinek az eszméje, érdeme ezen iskolák megvalósulása, mi pedig örvendtünk rajta, hogy megvalósult végre. Mert a kezdő eszme lehet bárkié, az mellékes, de a katonaság, mely ezekből az iskolákból kikerül, a magyarság, a magyar király katonasága lesz.

Még a honvéd tüzérség hiányzik csak, s ha ez is meg lesz, olyan magyar hadserege lesz a királynak, melyen több nemzet hatalma sem vehet erőt, mint az a bizonyítvány is tanúsítja, melyet Mária

Terézia idejében fél Európa hátára vágott karddal a magyar hadsereg.

Soha sem szimpatizáltunk azzal a teoriával, mely a katonaságot csupán mint terhet igyekszik feltüntetni.

A kard és puska is teher a katonának, de el nem dobhatja magától, mert harcban ezzel védi az életet, ezzel veri vissza a támadást. Ami a fegyver a katonának, az a katonaság a nemzetnek. Békében teher ugyan a fenntartása, de ha az idők vészes viharai zudulnak a hazára, akkor a katonaság harcol, ez vérzik, ez állít falat melléből a hon hátaira, s ha győz vagy bukik, a nemzet győzött, vagy bukott vele. Háboruban a katonaság karja a haza.

Messze még a béke, bár mily magas helyről, bár mily hatalmas szóval hívják, messze van még. A katonaság szükséges még sokáig. Azért tölt el örömmel bennünket, hogy módja esik a magyar elemnek minél erősebb pozíciót foglalni hadseregünkben, minél nagyobb számban csoportosulni a haza védelmére, a királyi trón oltalmára.

Száz ifju fog állni sorfalat a felállított táborig oltár körül, az új katonai iskola első növendékei. Szüleik büszkesége volt valamennyi, legyenek új pályájukon a haza és király büszkesége.

Nagy anyagi áldozatot hozott értük a nemzet, de ne ezzel törődjenek.

Várakozást, reményt fűz hozzájuk a haza, képzett és magyar katonákat akar nyerni bennük, ezt ne tévezzék szem elől soha. Sok szorgalom, sok fáradság

gyümölcse a képzettség, de hát nem is gyerekjáték a katonaság, a »legények elejét« viszik oda, mert a haza sorsát bizza a nemzet katonaságára. Magyarnak is kell lenniök, így kell érezniök, mert ebben az érzésben egy ezredév harci dicsősége és loyálisága van bele foglalva s nekik folytatni kell majd ezt a dicsőséges multat és a törhetlen, feltétlen loyálisítást.

Ott fog állani az intézet tanári kara az oltár másik oldalán. Mindeniket katonai multja tette kiválasztottá erre a dicsőséges állásra. Az ő szellemük lesz irányítója az ifju katonáknak, hogy ezek is hűek legyenek hazájuk és királyuk iránt, az ő bánásmódjuk fogja megadni azt a humánus irányt, mely megtanítja az ifjakat, hogyan kell majd bánni alantosaikkal, az ő példájuk mutatja, hogy milyenné kell lenni egy jó katonának.

Középen pedig ott áll az Ur, a seregek Ura Istenének szent oltára. Az intézetnek széles körben ismert nevű papja bemutatja a szent áldozatot és megáldja az új intézetet, városunk új díszét s ez után a király szobrát leplezik le.

Ez lesz az ünnepély. S amint egyes jeleneteire gondolok, amint ott látom az oltárt, a király szobrát, a katonaságot és városunk népét, úgy tűnik fel nekem, mintha a régi magyar jelszót hallanám:

Isten! Király! Haza!

Isten karja legyen seregünkkel, ha királyunk és hazánkért küzdeni kell.

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szakértői vizsgálat.

Irtá: Provins M.

(Perruchet ur, a híres irásszakértő, dolgozó szobájában ül s orrán szemüveggel, kezében nagyítóval tanulmányoz egy nehéz kéziratot. A szolgáló bejelenti Chénau urat.)

Chénau. Perruchet urral magával van szerencsém beszélni?

Perruchet. Vele magával (széket mutat.) Tessék.

Chénau. (Le ül.) Fölötte kényes és személyes ügyben óhajtanám véleményét kikérni, oly tárgyban, a mely, ha szabad így mondanom, a belső lélektanhoz tartozik! . . . Nem tudom, szakmájába vág-e önnek?

Perruchet. (Önhittén.) Minden nehézség szakmába vág . . . s 30 évi gyakorlat után nem ismerem akadályokat! . . . Művészetem annyira sajátom, hogy beható vizsgálat alapján, kartársaimmal ellentétben, határozott és tagadhatlan bizonyosságra jutok.

Chénau. Valóban, igen ritka tulajdonság.

— Nemde ön egyuttal grafologus is?

Perruchet. Bizonyára az is, uram. Grafologia, lélektan, bölcsészet s minden tudomány szükséges hivatásomhoz. Elég még hozzá tennem azt, a mit a szakértő különös érzékének nevezek, a szimatot, hogy két kétséges következtetés között kitaláljam, ellenállhatlanul érzem, melyik az igazi! Ennek a tulajdonságomnak köszönöm én legtöbb sikeremet!

Chénau. Nem kétlem, kezembe fogja adni egy nagyon bonyolult kérdés megoldását, melyet ön elé terjeszték. Elég önnek pár sor írás, hogy valaki jellemét meghatározhassa?

Perruchet. Nemcsak pár sor, hanem pár szó is elég s én föltárom ön előtt e személy jellemét, szokásait, szenvedélyeit, politikai nézeteit . . . olyan pontos lesz, akár egy fénykép!

Chénau. Tehát erről van szó. (Körütekint) Nemde, akárcsak ha gyóntató székben volnánk?

Perruchet. Az összes ajtók ki vannak párnázva. S a mi engem illet, a hivatalos titok . . .

Chénau. Helyes. Tehát bizonyos jelek után hajlandó vagyok azt hinni, hogy nóm . . .

Perruchet. Megcsalja önt.

Chénau. Ugyan, ön már érti? Csodás!

Perruchet. Oh, hozzá vagyunk mi már szokva. — S ön tudni akarná, ki a bűntárs?

Chénau. Ugy van.

Perruchet. Gyanakszik?

Chénau. Gyanakszom, de csak általánoságban; négy öt egyénre is körükből. Ime! Feleségem nagy gonddal őriz egy szekrénykét s abban tegnap véletlenül ezt a levélkét találtam (átadja) Nézze!

Perruchet. (olvassa). »Minden nap jobban szeretlek; az utolsó vasárnap imádni való voltál. Most inkább mint bármikor várom boldogságunk pillanatát.«

Chénau. Nos?

Perruchet. Nos, a szavak eléggé világosak! . . . Hol volt ön ezen a vasárnapon?

Chénau. Éppen vidéken.

Perruchet. Lehet a véletlennek egyszerű

találkozása . . . hanem az írás majd felvilágosít (Eszközeivel felfegyverkezve beható vizsgálat alá veszi a levelet). Világos.

Chénau. Ah!

Perruchet. Oh, napnál világosabb! Először is következik, hogy ezt a levelet heves érzelmek, vagy legalább egy világosan elárult vágy hatása alatt álló egyén írta. Jelleme önkényes . . . egyidejűleg gyöngé . . . örökös nyugtalanság . . . féltékenység!

Chénau. Mindenben ellentétes velem.

Perruchet. (mosolyog). Hja, ezek mindig ellenlábasai a férjeknek. (folytatja a vizsgálatát). Kétes erkölcsösség . . . közepesen aluli értelem.

Chénau. (hirtelen) Ez Gélatin!

Perruchet. Mit mond?

Chénau. Nem tévedek, ez Gélatin! —

Barátom — egy ostoba! — Mindaz, a mit mondott, csodálatosan ráillik. Aztán a keresztnév is egyező: Pál . . . megvan!

Perruchet. Legyünk okosak, mielőtt valamit állítunk. Ha volna egy hiteles sor attól az urtól, be lehetne bizonyítani.

Chénau. Itt egy névjegyboríték, rám címmezve . . .

Perruchet. Jó lesz! adja csak (egybevetve a két írást). Különös! Fölötte különös. Első tekintetre két külön írásnak látszik s mégis! (Ujra megnézi). Nézze! az imént beszéltem a szimatról . . . Nos, bennem az a tudat él, hogy ez a szerelmes levél hamisított. És ez igaz!

Chénau. Klasszikus eljárás!

Perruchet. Nézze. A hamisító ügyessége dacára a betűk helyzete ugyanaz; a nyílt T-k,

Kormány párt nélkül.

Körülbelül ezzel lehetne jellemezni Thun-ék koalícióját a Lajthán tul. Az osztrák pártok nem szívesen kötik magukat a kormány szekere elé, de még a vendég oldalához sem, nem különösen a mostani felfordult parlamentáris helyzetben. Ilyen körülmények között szokás az osztrák kormányoknál a pártkoldulás az osztrák töredékektől a csehekhez, innen a lengyelekhez — támogatásért. Ha sikerül így a többséget összekoldulgatni, akkor marad a kormány, ha pedig nem, úgy azt az első mozgalom elfujja, ha ugyanaz jobbnak nem látja az üres koldus tarisznya után nyomban beadni a lemondást.

Az osztrák kormány is ilyen állapot kezdetén áll jelenleg. A koldulás megkezdődött még pedig a jobb oldalnál. Thun gróf miniszterelnök magához rendelte Javorskyt, a jobb oldal végrehajtó bizottságának főnökét és közölte vele tervét, mely abból áll, hogyha a kormányt nem támogatja a jobb oldal, az esetben még a jövő héten beadja lemondását.

E támogatásra azonban remény alig van. Sem a csehek, sem pedig a lengyelek nem hajlandók erre s így a válság igen közel áll, melynek komolyságát eléggé mutatja az a tény is, hogy a felség vasárnap este hirtelen Bécsbe érkezett vissza, mutatja még különben az is, ami már elég biztos előjele a bukásnak, hogy t. i. már gróf Thun utódját is emlegetik Chlumecy-ben a miniszterelnöki széken.

Az új miniszterelnök arra fogja működését irányítani, hogy a csehek és németek között békét hozzon létre.

Bécs, október 3. (Saj. tud. táv.) A király ma kihallgatáson fogadta Thun gróf miniszterelnököt és mintegy másfél óra hosszat tanácskozott vele. Bärenreiter kereskedelmi miniszter lemondását a király elfogadta. A kormányban a következő változás fog végbe menni: Kast földművelésügyi miniszter átveszi a kereskedelmi tárczát s helyébe pedig Dipauli jön.

A megyei közigazgatási bizottság ülése.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap, azaz f. hó 3-án d. e. tartotta rendes havi ülését a vármegyeház kistermében dr. Beöthy László főispán elnöklété alatt.

Jelen voltak: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Dr. Wallner Ödön t. főügyész,

a terpesztett M-ek, i-ik pont nélkül, a nyitott o-k s a szók általános fekvése.

Chénau. Rendkívüli! — S megerősíti ön?

Perruchet. Tiszta lelkiismerettel állítom, hogy a levél és a boríték írója egy és ugyanazon személy!

Chénau (megköszöni). Mivel tartozom?

Perruchet. Kétszázötven frankkal — valóban, oly könnyű volt . . . nem a art visszaélni vele.

Chénau. Még egy szót! Meg tudná mondani hozzávetőleg, mióta tart a viszony?

Perruchet. Hat hónap óta körülbelül.

Chénau. De honnan látja?

Perruchet. A hajszálvonalak lázasságáról, a mi bizonyos unottságot árul el.

Chénau. (csodálkozik, fizet, köszön, elmegy).

Chénauéknál.

Lenke (férje korai hazatérésén elsodálkozva). Hogyan! már itt vagy? Mi baj történt?

Chénau (törtézteti magát). Igen, baj . . . talán! Visszajöttem, hogy veled beszéljek . . . komolyan beszéljek.

Lenke. Velem? De hát mi lett?

Chénau. (a kitöréshez közel). Ugy tetszik . . . (le ül neje mellé) kedvesem, azt hiszem, hogy a bizalom a legszebb dolog házasságok között; azt hiszem, hogy az élet bizonyos körül-

Hraniczky Károly árvaszéki elnök, dr. Popovits György főorvos, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő; Papp Miklós pénzügyigazgató, dr. Perjéssy Mihály kir. ügyész, Gyurkovits Kornél kir. főmérnök, Hegyesi Márton, id. Markovits Károly, Szabó József, Szász Ágoston, Tisza Kálmán gróf.

Felolvastattott az alispáni jelentés, a mely szerint az egész időszakban volt 21 tiszta, 7 felleges és 2 esős nap. A hőmérsék maximumát 135°, minimumát 14° Cels.-nál érte el.

Közegészségügyi állapot.

A főorvos jelentése szerint a közegészségügyi állapot kedvezőbb volt mint a múlt hónapban. A hivatalos orvosok gyógykezelték 4380 beteget s így 105-el kevesebbet mint a múlt hóban.

Uralkodó kórok valamennyi járásban az emésztési és légzési szervek bántalmi, valamint a váltóláz fordultak elő, elég kedvező lefolyással.

Fertőző betegségek közül a kanyaró előfordult 11 járás 12 községében 91 esetben; ezek közül meggyógyult 41, meghalt 2, ápolás alatt maradt 48.

Roncsoló toroklob 7 járás 15 községében fordult elő 15 esetben, ezek közül meggyógyult 7, meghalt 2, ápolás alatt maradt 6.

Vörheny előfordult 8 járás 11 községében 66 esetben, ezek közül gyógyult 26, meghalt 15, ápolás alatt maradt 25.

Hólyagos himlő 4 járás 9 községében fordult elő 10 esetben; ezek közül gyógyult 5, ápolás alatt maradt 5.

Hökhurut előfordult 6 járás 10 községében 47 esetben, gyógyult 10, meghalt 10, ápolás alatt maradt 27.

Vérhas előfordult 1 járás 2 községében 2 esetben, ezek közül gyógyult 1, ápolás alatt maradt 1.

Hasi hagymáz előfordult 9 járás 27 községében 69 esetben; ezek közül meggyógyult 13, meghalt 8, ápolás alatt maradt 48.

Az orvosrendőri jelentés szerint bonczolat megejtetett 6 öngyilkos, 4 hirtelen elhalt, 3 külerőszak és 2 egyéb okból elhalt egyén hulláján. Törvényszéki bonczolat 12 esetben ejtett meg.

A kir. tanfelügyelő jelentése.

A lefolyt szeptember hóban a kir. tanfelügyelő, jelentése szerint új állami iskolák létesítése tárgyában tanácskozott Czécze, Vircsolog, Ósi község elöljáróságával ill. képviselő testületével még pedig jó eredményvel. Czécze községben a község már felépítette díszes iskolai épületét, mely a község, a megyei törvényhatóság és az állam közötti megegyezés esetén átadható lenne az állami iskola céljaira. Meglátogatta azonkívül a szászfalvai gör. kel. körös-révi, nagybárdi, esküldi, alsó-lugosi

menyei, bizonyos válságai közt legelőszőr a nőnek kell abban támogatást keresnie.

Lenke. Támogatást?

Chénau. Te nem úgy gondolod?

Lenke. Ugy gondolom, de nem látom be.

Chénau (szembe néz). Nem látod be? Nos, nekem úgy tetszik, hogy ha őszinte akarnál lenni velem szemben, ma lenne valami mondani valód.

Lenke (felkaczag). De mi lett? Micsoda arczot vágsz! Nekem semmi mondani valóm sincs.

Chénau. Ne komédiázzunk; nincs kedvem nevetni. Megesküszöl, hogy lelkiismereted semiféle szemrehányást sem tesz?

Lenke. Lelkiismeretem? Oh igen, megesküszöm.

Chénau. Hűség tekintetében sem?

Lenke. Ebben főképpen!

Chénau. De tudd meg, közönséges hazudozó, hogy bizonyítékaim vannak!

Lenke. És miről?

Chénau. Hűtlenségedről, árulásodról! Tudhatod, hogy az óvatosság elve: nem írni. Nos, te írtál — azaz hogy neked irtak!

Lenke. Ugyan kicsoda?

Chénau. Gélatin! Gélatin a kedvesed! Perruchettól, a híres szakértőtől jövek, ő vizsgálta meg ezt a levelet (neje szemé elé tartja.) Ez a levél s egy boríték a te . . . a te bün-

fi- és leány állami, magyar-kakucsai, kesztegi, közepesi állami, feketeterdői községi és a pestesi gör. kel. iskolákat.

Budapest—Páris.

A magyarok társas kirándulásának rendező bizottsága dr. Bulyovszky József polgármester elnöklété alatt ma a kereskedelmi és iparkamara helyiségében értekezletet tartott, melyen Virányi Ágost, a kassa—oderbergi vasut főellenőre, mint a »Budapest—Páris« című mozgalom ügyvivője szintén részt vett.

Virányi jelentést tevén az országszerte elért sikerekről, konstataulta, hogy a nagyváradi közönség érdeklődése nem áll arányban a többi városok részéről történt jelentkezésekkel, mindannak daczára, hogy a részvétel előmozdítására oly kedvező befizetési módozatok lettek megállapítva, melyek mellett a jelentkezők részére semminemű kockázat nem háramlik. Így például a részvételi díj 1898. évben 260 frt, ha az ez év folyamán jelentkezők vagy 25 frtot fizetnek be egyszerre, mint beiratási díjat, vagy pedig 8 frtot havonta még 6 évben és a hátralévő összeget vagy egyszerre 1900 évi január havában, vagy pedig ezen időpontig tetszés szerinti részletekben, míg ellenben későbbi jelentkezésnél 1899-ben 270 frt és 1900-ban 280 frt, tehát a mostani jelentkezés esetén már a részvételi díjnál 20 frt megtakarítás éretik el, az 1900-ban történő jelentkezéssel szemben.

Visszalépés esetén a teljesített befizetések a jegy árának 10 százalék levonása mellett visszafizettetnek, de megjegyztetik, hogy maga a jegy, tehát az esetleges 25 frt beiratási díj bárkire is átruházható.

Az értekezlet ezen körülményt tudomásul vette és elhatározta, hogy immár nagyobb agitatiót indít, hogy Nagyváradról még ez év folyamán megfelelő eredmény legyen elérhető.

Virányi ur arról is értesítette a bizottság tagjait, hogy a visszautazásnál az utirány a jelentkező terve szerint megváltoztatható. Például 15 frt ráfizetéssel lehet Lourdes felé visszajönni. Továbbá Párisban mindenki külön szobát kap, csak akik maguk kívánják (családtagok, rokonok stb.) lesznek egy szobába helyezve; a kiállítás és a város nevezetességének megtekintése 5—6 emberből álló csoportokban történik.

Virányi különben néhány napig városunk-

társadtól! Kimutatta a két irás egyezését. Hát lehet most tagadnod?

Lenke (kitörő jó kedvét elfojtva) Valóban. (Igen nyugodtan). Ezt szobámban kotorázva találtad?

Chénau. Ugy van, szekrénykédben, titkos szekrénykédben — a titok sirjában!

Lenke. Mint eljárás, ez a rendszabály nem valami jeles! És mint vizsgálat, hiányos! Ha jobban utána nézel, találtál volna abban a szekrénykében több levelet is ugyanattól a szerzőtől.

Chénau. Ugyan! Még mered . . .

Lenke. Igen, merem megőrizni s idáig örömmel is olvastattam, mer azok a levelek mind tőled vannak!

Chénau. (lesujtva) Tőlem?

Lenke. Igen, tőled! Igaz, kissé régiek — 14 évesek lehetnek. Mikor még jegyesek voltunk . . . nagyon szépen irtál akkor . . . gyöngyden . . . s vasárnaponként meglátogattál a birtokunkon. Türelmetlenül vártad azt a napot . . . Ne olvassuk el együtt azt a levelet?

Chénau (dadogva). Hát e szerint . . .

Lenke. Különös dolog, ugy-e, hogy szakértővel kell felismertetned saját írásodat?

Chénau (zavarban). Lenkel!

Lenke. Ilyen a házasság! Előtte a bizalom, a szerelem, az esküvések, ígéretek, ezerféle figyelmesség; utána: a közöny, kémkedés és a — szakértő!

ban marad és szívesen szolgál mindenféle felvilágosítással, jelentkezések elfogadására is készségesen vállalkozik.

Előfizetési felhívás.

Az új negyedév kezdetén bizalommal fordulunk ismét előfizetőinkhez. Támogatásuk által vált lehetővé, hogy lapunk erős pozíciót foglalt, megizmosodott és jövője teljesen biztosítva lett.

Függetlenségünket így minden irányban fentarthatjuk.

Vezércikkeinkben pártpolitikát nem üzünk. Pártot is csak egyet ismerünk, a magyarság pártját, politikát is egyet istápolunk, a magyar faj szupremációjának politikáját, mit eszmével, vagy fajjal szemben, alkuvást nem ismerve, nagyképu jelszavaktól el nem vakitva, erőnkhez képest igyekszünk diadalra vinni.

Hazafias kötelességtudásunkból ered aztán, hogy féltékenyen megőrizzük azt az alapot, melyre Szent István helyezte fajunk és országunk jövőjét, a kereszténységet, mely ellen semmi támadást meg nem engedünk — el nem felejtünk.

Tárczarovatunkban csak eredeti, vagy nagy tekintélyű külföldi folyóiratokból fordított dolgokat közlünk, más lapok dolgaira nem szorulunk.

Társadalmi cikkeink a mezőgazdák és a kisipar ügyeivel, illetve sajnos, pusztulása okaival foglalkoznak és ezek számára a legmesszebb menő védelmet követeljük, bármilyen népszerűtlennek is ezek az eszmék bizonyos klikkek előtt.

Gazdasági cikkeinket egyik előkelő gazdasági tanintézet tanárai írják.

Hir szolgálatunkat kitünő erőik látják el s e rovatban amint nem

Chénau. Ne büntess . . . megbántam . . . nyomorult vagyok.

Lenke. Mennyit fizettél Perruchtnak ezért a kis munkáért?

Chénau. Minek mondjam?

Lenke. Mert ugy akarom!

Chénau. (siralmasan) 250 frankot!

Lenke. Eppen a gyöngy ára, amelyet annyira szeretnék!

Chénau. Igérem, hogy holnap megkapod (szünet.) De mondd csak, miért volt a levél külön a többitől?

Lenke. Nézd meg a kelteztést.

Chénau. Május 15 . . . semmi más.

Lenke. És most 18-án vagyunk, tehát három napja . . .

Chénau. Három napja az évfordulónak!

Lenke. (komolyan) Istenem! Mikor egész napokra elhagysz, mikor olyan üres előttem a jelen, akkor a multba térek vissza, ott akarom élni egy pillanatra, azért kerestem elő a megfelelő keletű levelet. Ezért volt magában, külön a többitől . . . Ugy-e ostobák vagyunk?

Chénau. Nem te, csak én; Oh igen, én! Ez az egyetlen ok s vélemény, amit megköszönhetek annak a számár Perruchtnak.

Lenke. Hogyan? Hát azt mondta?

Chénau. Tiszta lelkiismeretére mondta, hogy azt a levelet — egy ostoba tökfűlkő írta!

bolygatjuk szenzáció vadászatból a családok beléletét, úgy nem hallgatunk el semmit, ami a közérdek javára válik, bárkinek is legyen az kellemetlen.

Távirati rovatunkat nagy áldozattal tettük olyanná, amely bármely más vidéki lappal kiállja a versenyt.

Programmunk majd minden pontja a divatos jelszók és hatalmon ülő klikkek érdekeivel áll ellentétben s csak természetes, hogy nehéz küzdés árán és előfizetőink támogatása révén jutottunk oda, hogy végre hódítottunk annyi tért, melyen szilárdan megvethettük a lábainkat s befolyásra tettünk szert a társadalomban.

Ez tulajdonképpen csak az alapvető munka, hogy tovább is, nagyobb tert hódíthassunk a klikk érdekek elleni küzdelemben, hogy nagyobb erővel léphessünk sorompóba a pusztuló közép- és iparos-osztály érdekeiért, ebben kérjük előfizetőink támogatását.

Lapunk előfizetési ára a régi, kisebb, mint a vidéki laptársainké.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ből átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint. | Negyed évre 3 forint.

A „TISZANTUL” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Megszabadította magát a zsarnokától.

— Törvényszéki végtárgyalás. —

Egy rabruhába öltözött asszony ült tegnap a vádlottak padján. *Pánye* Mitrunénak hívják, családi nevén *Csora* Anna. Nehéz bűnnel volt vádolva: hitves gyilkossággal.

Nem tagadott semmit sem. Beismerte a tettét, egyedüli mentségül azt hozta fel, hogy a férje őt folytonosan szidalmazta, üldözte, ütötte, verte, míg végre ő megsokalta a dolgot, egy éjszaka egy kötelet tett a nyakába s megfojtotta.

Rövid volt a tárgyalás, nem volt sok tanu s azok is csak a családi élet kínos voltát igazolták.

A végtárgyalásról a következő tudósítás számol be:

Ez év február 17-én hajnalban Tulkán rémes kiabálás hallatszott *Pánye* Mitru földmivelő kertjéből. A lármát *Pánye Száva* csinálta, aki kétségbeesetten kiáltozva adta tudtul a szomszédoknak, hogy az apját a kertben halva találta meg.

A sirásra összejött az egész falu lakossága s a holttest körül csoportosult.

Kivülről nem látszott semmi olyan, ami büntényre engedett volna következtetni s így a holttestet bevitték a házba, később megvették a koporsót s másnap elakarták temetni.

Időközben a halálesetről tudomást vett a csendőrség s mivel a gyors haláleset gyanusnak tűnt fel, a dolgot feljelentették.

Ezen feljelentés következtében még aznap kimentek a helyszínére *Beszedits* vizsgálóbíró, dr. *Sarkadi* Dániel és dr. *Bleiell* Sándor szalontai orvosok, akik megvizsgálták a hulat.

A vizsgálat igazolta, hogy a csendőrség feljelentése nem volt alaptalan.

Mindjárt az első tekintetre észre vették

az orvosok azt, hogy *Pányét* megfojtották, ott volt a nyakán a kötel okozta vágás. Mikor pedig a hullát behatóbb vizsgálat alá vették, konstatálták, hogy a szerencsétlen embernek a nyak-csigolyája is el van törve, ami kétségen kívül megállapította azt, hogy *Pánye* gyilkosságnak esett áldozatul.

A csendőrség megkezdte a nyomozást. Eleinte nehezen ment a dolog, mert semmiféle pontot nem találtak, amin a nyomozást meg lehetett volna indítani.

Egyedüli gyanus körülmény az volt, hogy a holttest mellett a földön a küzdésnek nem volt nyoma, azt pedig fel sem lehetett tétélezni, hogy a kertben, éjszaka meglehetően volna fojtani az életerős férfit küzdelem nélkül.

Ezen az alapon indulva, a csendőrök a gyilkost a meggyilkolt családjában keresték s ez annyival is inkább valószínű volt, mert időközben tudomásokra jutott, hogy a *Pányiék* családi élete igen boldogtalan volt. A férj folyton ivott s mikor részeg volt a feleségét ütötte, verte, sőt fiaival is hasonlóan bánt.

A csendőrség ez alapon folytatott nyomozása már eredményre vezetett, a tettest elfogták a meggyilkolt felesége személyében, aki rövid tagadás után be is ismerte.

A végtárgyaláson is hasonlóan beösmerte a vádlott a büncelekményt, amelyet az elnök kérdéseire így beszélt el:

— Gyűlölt a férjem s ha részeg volt, ami pedig nagyon gyakran megtörtént, ütött. A végtetes éjszakán ismét részegen jött haza. Azon kezdte, hogy megvert. Elkeseredten s mikor lefeküdt, egy kötéllal megfojtottam, azután kivitem a kertbe.

Elnök: Nem félt a következményektől?

Vádlott: De igen, nagyon féltém a csendőröktől.

— Megbánta-e ezen tettét?

— Meg, csak elkeseredésemben tettem.

A bizonyítási eljárás folyamán még több tanut hallgattak ki, ami után az ügyész dr. *Pap* Aurél gyilkosság miatt halált kért a vádlottra.

A védő ügyvéd *Zigre* Miklós csak a felhevülésben elkövetett gyilkosságot látja beigazoltnak s ezt kéri megállapítani.

A törvényszék a védő álláspontját fogadta el s a vádlottnót két esztendei fegyházra ítélte.

Az ítéletet az összes érdekeltek megfellebbezték.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

A király névnapján.

Tényekben borzalmas, jelenségekben nagyszerű volt a közel mult.

A történetíró, ki az évtized lassu, egyhangu zakatolását olyan nyugodt, terjedelmes jellemzésekben adta le az utókor-nak, most egyszerre nagy vonásokban kezd rajzolni.

Irtózva fordul el a tényről, mely legmélyebb gyászba borított egy nemzetet, mely kimondhatlan fájdalmat okozott egy koronás főnek és ellágyul a páratlan jelenségeken, melyek ezt követik.

A nagymérvű gyász, melyet a magyar nemzet királynéjéért viselt, — feljegyeztetett az emlékezet ércztáblájára.

A részvét, mit a magyar nemzet sorsujtotta királyáért érzett, a szeretet, a rokonszenv, melylyel őt a gyász napjaiban körül vette, nehéz fájdalmi között talán ezek voltak amik megmentették Uralkodónkat a mi számunkra.

Mert ősz királyunk, felül mulva az emberi természet erejét, kiállotta a mérhetetlen csapást.

Legyen ez a nap, felséges királyunk

névnapja, egy ünnep számunkra, melyen csendes borongással visszaemlékezve az elmúlt fájdalmas napokra, megmenekülését ünnepeljük Felséges uralkodónknak a nagy lelki izgalmakból.

* **A néhai Erzsébet királyné új udvarhölgyei.** A hivatalos lap vasárnapi száma hozza azon főrangú hölgyek neveit, kiket néhai Erzsébet királyné még szeptember hó 3-án, tehát a gyilkos merénylet előtt egy héttel palotahölgyeivé kinevezett. 18 az új udvarhölgyek száma a magyar és osztrák arisztokraczia köréből, köztük 2 hercegnő, 13 grófnő és 2 bárónő. A magyar arisztokraczia köréből erdői gróf *Pálffy* Edéné, nagy-apponyi gróf *Apponyi* Sándorné, zichi és vásonkeői gróf *Zichy* Jánosné, gróf *Kálnoky* Hugóné, gróf *Almássy* Dénesné, csücsöri gróf *Zay* Miklósné és gróf *Erdődy* Gyuláné vannak udvarhölgyekké kinevezve. Felejthetlén emlékü királynénknak ugyancsak ezen utolsó kinevezésében foglaltatik mező-szegedi *Szegedy* György cs. és kir. kamarás neje *Gerliczy* Mária bárónő udvarhölgygyé való kinevezése is.

* **Királyi elismerés.** *Fetser* Antal, bibornok-püspökünknek általános tiszteletben álló iroda-igazgató titkárja a legmagasabb helyről szép elismerésben részesült. Az a prédikációja ugyanis, amelyet Szent István király ünnepén Bécsben tartott, megnyerte magának a királyi felségnek tetszését s a beszédben nyilvánuló loyális és hazafias érzelmekért a kultuszminister utján köszönetét nyilvánította. *Wlassics* miniszter ezt az örvendetes eseményt a következő levélben tudatta *Fetser* titkárral:

4120./ eln. sz.

Értesitem Főtisztelendőségedet, hogy Ő császári és apostoli kir. Felsége az ez évi augusztus hó 20-án a bécsi kapuczinusok templomában elmondott Szent István napi beszédének egy példányát legkegyelmesebben elfogadni és az említett egyházi beszédben nyilvánuló loyális és hazafias érzelmekért legmagasabb köszönetét nyilvánítani méltóztatott.

Budapest, 1898. szeptember hó 29-én.

Wlassics, s. k.

Öszintén gratulálunk a legmagasabb helyről jött kitüntető elismeréshez.

* **Te Deum a székesegyházban.** Királyunk névnapja alkalmából ma 9 órakor a székesegyházban hálaadó istentisztelet fog tartatni, melyen a megyei és városi törvényhatóságok tisztviselő kara, valamint a katonai tisztikar is meg fog jelenni. A kar, melyet ez alkalommal a katonai zenekar és 22 tagú énekkar fog alkotni, a következő énekszámokat fogja előadni:

Schöpf: Te Deum.

Zeller: Missa solemnis (d moll).

Kersch: Veritas mea.

Kersch: Iustus ut palma florebit.

* **Személyi hírek.** Dr. *Csatáry* Lajos, országos közegészségügyi felügyelő, tegnap városunkban időzött. A székely vasutak megnyitására vett részt s onnét visszajövet szállt ki Nagyváradon, rokonai látogatására. — Dr. *Hoványi* Gyula, a helybeli kir. kath. jogakadémia tanára, a kath. autonómiai kilenczes bizottság előadója, a bizottság üléseinek befejezésével visszaérkezett Nagyváradra.

* **Zeley kanonok temetése.** Nagy részvéttel, igen nagy közönség jelenlétében ment végbe vasárnap délután *Zeley* János prépostkanonok temetése. Már fél négykor tömve volt

a kanonoki lakás tágas udvara, a nagy folyosón a káptalansori házaik előtt százak szorongtak. Ott volt a város előkelő társadalmának színe-java. A koporsó körül a latin- és gör. szert. káptalanok tagjai, a polgármester és a gyászoló rokonság foglalt helyet. A temetést dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök Ő Eminentija helyett, aki kis meghülés folytán nem végezhette a szertartásokat, *Vinkler* József cz. püspök végezte teljes segédlettel. A gyászénekeket a növendékpapok megerősített dalárdája énekelte. A temetőben a koporsót a káptalani tisztek és a papok felváltva vitték. — A koporsót nagyszámu, szebbnél szebb koszorúk borították. A temetést a *Concordia* intézet rendezte. Hétfőn reggel a székesegyházban ünnepélyes requiem volt, amelyen szintén *Vinkler* püspök pontifikált.

* **Első gyűlés a jogakadémián.** Tegnap volt az első gyűlés a jogakadémián, a »Segély egylet« tartott ülést, melynek egyedüli tárgya az elnök programbeszédje volt. Az olvasókör elnöke *Medvigy* Gábor programbeszédjét holnap délelőtt 10 órakor tartja az első számú tanteremben.

* **Nagyvárad közegészség ügye.** Nagyvárad város orvosi kara évek óta nagy küzdelmet fejt ki, hogy a járványos betegségek terjedését megakadályozza. Sajnos azonban, az egészségtelen időjárás folytán a fertőző betegségek sok zsenge életet elpusztítottak rövid időn. Nagyvárad város egészségügyi állapota az elmúlt szeptember hónapban szomorú képet mutat. Erről elég bizonyosságot tesz a városi helyettes főorvos a jelentésében. Szeptemberben a születés felülmulta a halálozást. A vörheny és a hágy-máz pusztit sokat. A vörheny betegek tulnyomó részét kivitték a járványkórházba.

* **Nemesi czimerbizonylatok kiállítása.** A m. kir. belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi vármegye alispánjához a czimerbizonylatok kiállítása tárgyában. Nevezett körrendelet szerint ugyanis a vármegye által kiállított czimerbizonylatok rendszerint hibásak, hiányosak s az orsz. levéltár adataival legtöbbszőr ellenkeznek. Ezért a hiteles czimerbizonylatok kiállítását ezután a belügyminiszterium egy szakosztálya vállalja magára anélkül azonban, hogy a vármegyék joga a nemesi bizonylatok, valamint a levéltárban fekvő bizonyító iratok másolatainak kiállítása tekintetében csorbulást szenvedne.

* **Járványos betegségek Biharon.** Szomorú állapotról tudósít bennünket bihari tudósítónk. Az egész községet a járványok különféle faja lepte el, s igen nagy mértékben szedi áldozatait a község mindkét nemű felnőtt és gyermekek tagjai közül. Különösen járványos a skarlát, vöröshimlő és difteritisz. A népiskolák s az óvoda már a múlt hó 26. óta zárva vannak a járvány következtében. A járási orvos a gyermekek között szeptember hó 22-én tartott általános vizsgálatot, amikor is 22 gyermeket talált a főtnevezett betegségekben. A járványok ily nagy mértékben való elterjedése következtében kilátásba van helyezve az egész község zár alá tétele.

* **Magyar lapkiadók országos szövetsége.** Az idei szeptember napján a magyar lapkiadók kongresszust tartottak Budapesten, melyen elhatározták, hogy a hírlapi hirdetési bélyegilleték megszüntetése iránt nagyobb szabásu mozgalmat indítanak s e végből kérvényt intéznek az országgyűléshez és a pénzügyminiszterhez. Elhatározták azt is, hogy a lapkiadók érdekeinek istápolására állandó szövetséget alapítanak. Tegnap délelőtt volt az országos szövetség alakuló ülése, melyen *Zilahi* Simon elnökölt. A kongresszuson kiküldött negyvenhárom tagú bizottság előtt számolt be *Zilahi* Simon elnök az ülésen, melyen a tagok nagy számban jelentek meg és élénk érdeklődéssel vették tudomásul, hogy Lukács László pénzügyminiszter *Zilahi* elnököt kitüntető szíveséggel

fogadta és megígérte, hogy a hírlapkiadók jogos kérését tőle telhetőleg támogatni fogja. Az ügy *Gabrovitz* Ede miniszteri osztálytanácsosnak van kiosztva, a ki szintén a legnagyobb jóindulattal van a lapkiadók mozgalma iránt. A lapkiadók örömmel értesültek a már is sikeresnek ígérkező mozgalom eredményéről és *Láng* József nagyváradi lapkiadó indítványára az az elnöknek eddigi eredményes fáradozásáért egyhangulag köszönetet szavaztak. Ezután *Forster* Rezső (Miskolcz), *Rábel* László (Sopron) és *Székely* Sámuel (Budapest) felszólalásai után a lapkiadók országos szövetségét megalakultnak jelentették ki. A választás eredménye a következő: Elnök *Zilahi* Simon, alelnök *Bródi* József (Budapest) és *Szavay* Gyula (Győr), titkár *Rábel* László (Sopron), jegyző *Lenkei* Zsigmond (Budapest), pénztáros *Dubszky* Farkas (Budapest) és ellenőr *Wolfner* József (Budapest). A megválasztott tisztikart megbizta a szövetség az alapszabályok kidolgozásával. Az indítványok során elhatározták, hogy a szövetségi gyűléseket főlváltva Budapesten és a vidék egyes nagyobb városaiba fogják tartani. A legközelebbi gyűlést, mely az alapszabálytervezettel foglalkozik, *Szavay* Gyula meghívására Győrött tartják meg.

* **Hegyi plebános beiktatása.** Hegyi Antal plebánost — miután ügyét a tegnapai bünbánattal elintézte — vasárnap újra beiktatták plebániájában. A beiktatási szertartást *Ágás* János félegyházi apát végezte. Hegyi plebánost, ki átvette a templom kulcsait mint a lelképásztori hatalom jelvényeit, — nagy örömmel fogadták hívei. Az újra beiktatott plebános kijelentette, hogy kibékül ellenségeivel és elfelejt minden kellemetlenséget, a mit neki okoztak. A csongrádi hívek este fáklyásmenetet akartak rendezni tiszteletére, de ez elmaradt.

* **Felekezeti középiskola felügyelői.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1898/99 iki tanévre a *békési* és *csabai* felekezeti gimnasiunok felügyeletével *Nátafalussy* Kornél nagyváradi tankerületi főigazgatót bizta meg.

* **Ártézi kut a Hortobágyon.** A M. Á. V. üzemeltetősége évek óta kísérletez kutfurásokkal. Ennek egyik eredménye volt, hogy a debreczeni új fűtőház alacsony területén 126 méter mélységből ártézi vizet hozott felszínre. Most az üzemeltetőség a Hortobágy állomáshoz legközelebb lévő órháznál, a folyón innen, egy évi kísérletezés után 160 méter mélységben, olyan bővizű ártézi forrást nyitott meg, hogy néhány nap alatt, a nagy szárazság mellett is, megteltek az órház körüli széles anyagárok; jelenleg is majdnem gondot okozó vízmennyiség ömlik a kutból ki három méternyi magasra. A vegyelemzés az ártézi vizet kitűnő minőségűnek találta s miként a híres p.-ladányi ártézi kut, ez is éghető gázokat tartalmaz. A vízhiányban szenvedő Hortobágy pusztára nézve kiszámíthatatlan fontossággal bír e kut forrásánál elért lényes siker, mely bizonyosan nem fogja elkerülni a városi hatóság figyelmét.

* **Halálos légycsipés.** *Mettlesics* Jenő 18 éves komáromi kőmiveslegény már hosszabb idő óta dolgozott Kőbölkut községben. Munkája közben egy mérges légy arcán megcsipte, vérmérgezést kapott és m. hó 22-én Komáromban mérgezés tünetei közben meg is halt.

* **Kiskoruak rablóbandája.** Ilyen czim alatt alakított *Horváth* Ferencz 15 éves szalontai fiu egy kis szövetkezetet két 11 éves fiu társaságában, kiknek feladatuk volt a *Horváth* Ferencz által kidolgozott lopási terveket megvalósítani. Gyönyörűen és jobb ügyhöz méltóan hajtották véghez a kisdud rablók a remeknél remekebb lopásokat, betöréseket, amíg egyszer csak egy szalontai gazdánál *Biró* Mihálynál néhány uborkásüveget és pár krajczárt elemeltek, a gazda rajta csipte a fiatal urakat. A kiskoruak rablóbandája pedig jelenleg a szalontai járásbíróházban tartja üléseit.

* **Etsedy bácsi műterméből** vettük a következő hírt *Etsedy* bácsi legnagyobb festményeiről: Az *Etsedy*-től kisorsolt képet nyerte az iparos menházban a *felügyelő* ur „Mariska” névvel.

* **Elveszett.** A fő-utcán elveszett egy levél, illetve csomag, mely így van címezve: A »Ber-

lini Viktória általános biztosító részvénytársaság magyarországi igazgatóságának Budapest, IV. Kossuth Lajos u. 6 sz. A küldő megnyugtatóra szolgáljon, hogy a megtaláló szerkesztői szolgálta által postára lett adva

* Ujságírók sorsjátéka. Tudvalevő, hogy a *Budapesti Ujságírók Egyesülete* saját segítő alapjának gyarapítására nagyszabású tárgysorsjátékot rendez. A sorsjegyeket a napokban bocsátották forgalomba és máris óriási mennyiségben keltek el. A diszes kiállítású sorsjegyek minden bankházban, pénzintézetnél, pályaudvaron, hajóállomáson, dohánytözsében és nagyobb hivatalban kaphatók és pedig darabonként egy koronáért. A sorsjátéknak hat húzása lesz és minden sorsjegy mindegyik húzásra érvényes. Az első húzás 1899 január 4-én, az utolsó 1899 február 21-én lesz. A főnyeremény 100.000 korona érték. Összesen 2475 nyereményt sorsolnak ki 250.000 korona értékben. A főnyereményen kívül öt 20.000 koronás melléknyeremény van. A nyereménytárgyakat a sorsjáték kezelősege kívánatra 20% levonással készpénzben visszavásárolja. Mondanunk sem kell, hogy ilyen kedvező feltételek mellett Magyarországon még alig rendeztek sorsjátékot és kétségtelen, hogy a közönség a sorsjegyeket már jóval az első húzás előtt elkopodja. Ép ezért nagyon is ajánlatos, hogy mihamarabb vásárolja meg mindenki a maga sorsjegyét. A húzások feltétlenül azokon a napokon fognak megtartatni, a melyek a húzásra meg lettek állapítva. Ez szintén egy okkal több arra, hogy a közönséget vásárlásra serkentsük, hogy esetleg meg ne történhessék, hogy az, a ki sorsjegyét akar venni már elkésett és sehoh sem kaphat. A sorsjáték kezelősege gondoskodott arról, hogy az ország legkisebb községeiben is kaphatók legyenek a sorsjegyek, ha azonban mégis megtörtént volna, hogy valamely helységben nem jutottak el a sorsjegyek, ez esetben forduljon bárki akár szóval, akár írásban a sorsjáték kezelősegehez (Budapest IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.)

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egyesület tegnapi választmányi gyűlésén *Középpessy Gyula* a következő, legújabb ajándékokról számolt be. Des *Echerolles Kruspér* Károly mult századbeli okleveleket, *Özv. Balogh Sándorné, Ö Felsége és tábornokainak 1848-iki arcképcsoportozatát, Elek Albert (Zsadány) egy drb bronz-korbelt vésőt, Dr. Tóth Mihály prehisztórikus cserepeket és két drb római érmet, Vargha Kálmán egy kőkorszakból való kalapácsot, ajándékoztak a múzeumnak. Ezenkívül még dr. *Némethy Gyula* jelentette be *Perjessy Józsefné* ajándékát, egy selyemre nyomtatott 1849-ből való nagyváradai szialapot, valamint *Fráter Annáét (Er-Selmjén)* egy pompás selyemmel himzett magyar stílyű vánkosczihát a mult század második feléből.*

Egy hordár naplója.

Hát ki tehet arról, hogy olyan szörnyen halad a világ? Kinek róhatjuk fel majd büntül, ha egy szép napon arra ébredünk, hogy az »En Ujságom« hasábjain nyílttéri rovatot találunk, melyben a legeslegifjabb társadalom intézi el lovagias ügyeit? De Önök most valószínűleg azt fogják gondolni, hogy a már oly sok oldalról megénekelte gyermeknevelésről hallanak egyet-mást.

Oh nem! Hiszen még megsértődne a gavalérok és provokálnának!

En csak a haladásra akarok rámutatni, mert hiszen az is haladás az emberiség művelődésében, hogy ma már mindenki naplót vezet.

Az iskolás gyermek, ha másról nem, a tanító nádpálczájának működéséről vezet naplót. Az inasgyerek a kapott borraalókról, az ifju szerelmes kalandjairól és a gavallér meglehetősen számú hitelezőiről vezet naplót.

Egyszóval naplót vezet az egész társadalom, még csak a hordár is.

— Oh csak a hordárok ne haladtak volna ennyire! — sóhajtozik most egy boldogtalan.

Hogy kicsoda Ő és miért sóhajtozik ez örökké mozgó alakoknak a haladásáról, azt valószínűleg meg fogják tudni édes minnyájan.

De először azt kérdelem, tudják-e Önök, hogy kik azok a hordárok?

A fővárosi gigerlik titkos ügyeinek elintézőjük, már a pillanatnyi pénzzavart illetőleg.

Érdekes nézni, már ugy titokban, amikor egy fess gavallér a legnagyobb eleganciával kiáltja »Hordár!« és a megszólitott eszeveszetten rohan az ifju után, ki egy kapu alá tart.

Pár percz mulva a hordár karján lóg az iber-czigér és rohan vele a zálogház felé . . .

Hát még az a sok szerelmi ügy, amiben egy-egy hordár van beleavatva!

Rakásra rendezhetnék ők a családi drámákat és válópereket, ha nem volnának annyira elővigyázók és titoktartók.

Mert hiszen annak az uj, most indított válópernek sem a 215. sz. hordár az oka, hanem az az átkozott napló, a miben rendes megbízatásait szokta följegyezni . . .

Ugy történt a dolog, hogy Klein Leopold gabonakereskedőnek, fiatal és szép felesége, feltűnő nagy szabadságot adott.

Klein ur élt is szabadságával meglehetősen zajosan. Még az orfeumokban is megfordult olykor-olykor. Így történt meg aztán, hogy szemet vetett egy ott turbékoló csillagra.

A »művész« értette a módját annak, hogy miként kell felolvasztani egy gabonakereskedőnek — a zsebét.

Egy szó mint száz, Klein Leopold erősen kezdett udvarolni a kis tündérnek, ki egy napon azon óhajának adott kifejezést, hogy nagyon jó volna egy csillogó fülbevaló az ő fülecskéjébe.

— Majd küldök édesem! — szólt gyöngéden Leopold.

Egy napon aztán, amidőn a külvárosban járt, egy kis ékszerész bolt tűnt szemei elé, mely nyomban eszébe juttatta az ígért fülbevalót.

— Itt olosóbb is lesz talán! — gondolta magában és bemenve az ékszerészhez, megvette a szép csüngőt.

Amikor már kijött, akkor gondolt csak arra, hogy most haza megy és esetleg meglátja az ő drága kis felesége az ékszert és kraval lehet a dologból.

Amint így töpreng, egy hordár jön vele szemben, kit azonnal felszólitott, hogy az ajándékot rendeltetési helyére szállítsa.

— En el vagyok egész napra foglalva — szólt a hordár. De a sógorom itt lakik a 21. sz. alatt, talán ő ithon van és elviszi.

A gabonakereskedő azonnal a nevezett házba tartott, hol a házmester kalauzolta a hordár lakására.

Midőn belépett, egy elhízott asszonyság fogadta nagy alázattal.]

— Kezeit csókolom, nagyságos ur. Az uram tetszik keresni? Azonnal jön, parancsoljon addig teülni, csak a boltban ment, — pergett a nyelve az asszonynak és egy székelt adva.

Klein Leopold el lévén fáradva, letelepedett a székre és nyugodtan várta a hordárt. Már vagy tíz percz telt el, de az ember csak nem mutatkozott. A gabonakereskedő már unta magát és az asztalon levő holmik it kezdte vizsgálgatni.

Egyszerre egy könyvalakra tévedt a szeme, melyre nagy, ökölnyi betűkkel volt felírva a *Napló* szó.

Kíváncsian nézegette, forgatta Klein ezt a könyvet. El nem tudta képzelni, hogy miről is vezethet egy hordár naplót.

Vég felnyitotta és böngészni kezdte. Unalmasan lapozgatta egy darabig, míg egyszerre felvillant a szeme.

«Szerelmi ügyek.»

Ez volt fel írva az egyik lapra és az ezután következőkre pedig érdekesebbnél érdekesebb megbízatások voltak leírva.

Leginkább tiszteltől volt sok megbízatása a hordárnak. Ezek voltak sűrűn a könyvben feljegyezve.

Szinte jól mulatott a gabonakereskedő, midőn olvasta mint rak szarvat X. vagy Y. nagysága kedves férje fejére . . .

De egyszerre elsötétült tekintete. Mint egy félőrült ugrott fel Klein Leopold székéről és rohant az ablakhoz, hogy jobban lásson . . . Kitérül szemekkel kezdte olvasni újra, meg újra, a hordár egyik jegyzetét, de mindannyiszor egyet olvasott, a lesújtó, keserű valót.

— Nem, nem lehet! — kiáltott fel kétségbeesetten és még egyszer neki látott az olvasáshoz:

»Minden esütörtökön a Váci-utczában meg kell várni Karikás főhadnagy urat, azután fel kell

menni a 320. sz. házban, a 12. sz. lakásban és megnézni, hogy egyedül van-e Klein Leopoldné ő nagysága!«

— Igaz, igaz! Oh a nyomorult asszony! — fakadt ki keserűen a gabonakereskedő és a naplót a földhöz vágta.

Az erős puffanásra a vastag asszonyság sietett be, de márekkor Leopold túrtörtette magát és felvette a ledobott naplót.

Alig egyenesedett fel, a hordár lépett be és nagy hajlongások között kérdezte, hogy mivel lehet a »nagyságos ur« szolgálatára.

— Regényíró vagyok, — szólt Klein igaztosságát leküzdve — és hallottam, hogy magának érdekes naplója van, azt akarom megvenni és felolgozni.

— Kérem aláson! — Tetszett már talán olvasni?

— Igen, itt van érte tíz forint! — válaszolt Klein átnyujtva a pénzt a hordárnak.

— Köszönöm, szólt a hordár. — De legyen szives megengedni, hogy egy megbízatást kiirjak belőle. Igaz ugyan, hogy már két esztendeje járok ebben az ügyben, de azért el találnám mégis feledni.

— Melyik az? — kérde hidegen Klein, mert már kinn szeretett volna lenni.

— A Klein Leopoldné és a Kar . . .

Nem mondhatta tovább, mert a két éve szarvakat és nagy szabadságot kapott férj félrelökve a hordárt, kirohant a naplóval együtt . . .

... Ott fekszik most a 215. sz. hordár naplója a bíró előtt, ki erős okot olvas ki ebből a válasra.

MULATSÁG.

A vasárnapi szüreti mulatság.

Nagy sikerrel folyt le az iparos-ifjak által rendezett szüreti ünnepély. Olyan élénk képet és annyi közönséget ritkán lát a »Sas« nagyterme, mint amennyi a vasárnapi mulatságra összejött. Nyolcz óraker, midőn az ünnepély megkezdődött, diszes bevonulás — jelmezekben — megtörtént, csakugyan még mozogni is alig lehetett. — Először a vegyes énekkar énekelt, mely után *Tunyogi Vilma* szavalta el a »Fogoly lengyel« cz. szép költeményt. Majd *Abella M. Rudnyánszky* »Mama kedvence« cz. monológjával tartotta a közönséget folyton derűltétségben. Ezután *Pántya I.* és *Nagy Jolánka* meglepő szépen eladott kettős énekében gyönyörködött a hallgatóság. Ha az éneket kisérő cigányokat jobban betanítják, ugy még nagyobb lett volna a siker. Végül *Kabdebó* kuplékat énekelt, melynek végeztével megkezdődött a szülő lopás, de olyan magasan voltak a fűrtök felaggatva, hogy valóságos óriások kellettek azok lelopásához, de azért még sem maradt egy fűrt sem. Segített magán a közönség és elpusztította, akárcsak a szőlőtöskéket a filokszer. Volt ezeken kívül zóna-posta és »Próba házasság«. Legtöbb levelező-lapot *Boczonyi Róza* kapott, ki el is nyerte az első díjat, míg a második díj *Kufka Piroskának* jutott. *Cser Róza* az esketési bizonyítványokból kapta a legtöbbet, ki szintén kapott egy szép ajándékot. Táncz kezdetekor egy mellékteremben *Kis Lajos* mutatott be ügyesen ködfátyolképeket, melyeket állandóan nagy közönség nézett. Ennek a látványosságnak lehetett köszönni azt, hogy valahogyan tánczolni is lehetett a nagy teremben. A mulatság, mely szép összeget hozott az önképzőkörnek, minden tekintetben nagyszerűen sikerült és csak a reggeli órákban ért véget.

Az estélyen megjelentek névsorát, — már ahogy sikerült összeállítani — a következőkben adjuk:

Leányok. Jelmezben voltak: *Cser Mariska, Cser Róza, Gyöngyösi Giza, Pethő Ilona, Pethő Mariska, Pap Jolán, Palóczy Róza, Palóczy Piroška, Rákosi Juliska, Sándor Mariska, Vlosák Fanni, Zettel Mariska, Bagoly Teréz, Bodnár Katalin, Bodnár Mariska, Boros Vilma, Boczonyi Róza, Dajka Róza, Gál Mariska, Kufka Piroška, Madarász Erzsike, Nagy Giza, Nagy Teréz, Nagy Jolánka, Pántya Ilonka és Szőke Róza. — Karsay Margit, Sárvary Erzsike, Király Gizella, Klementisz Gizella, Hölgye nővérek, Frei Jozefa, Frei Matild, Kauczil Emma, Kauczil Mariska, Mártha Mariska, Zsiskov Etelka, Bernáth Gizella, Lakatos Juliska, Neuves*

nővérek, Bosth Irén, Pásztor Mariska, Szekerea Erzsike, Marucz Mariska, Bene nővérek, Metzinger Malvin, Bumbera nővérek, Ruzs Mariska, Nagy Gizella, Pethő nővérek, Nagy nővérek, Szikora nővérek, Józsmán Mariska, Báss Mariska, Balesó nővérek, Hegedüs Irén, Kurcz nővérek, Máthé nővérek, Nádas Jolánka, Tunyogi Vilma Klein Szeréna stb.

Asszonyok: Kurcz Ignáczné, Király Zsigmondné, özv. Tóth Mihályné, Hölgyi Istvánné, özv. Frei Józsefné, özv. Kauczil Istvánné, Sárvári Istvánné, Takács Istvánné, Szentpétery Jánosné, Zsiskov Rudolfné, Zsembiczky Nándorné, Lakatos Mihályné, özv. Nemes Lajosné, Borth Jánosné, Pásztor Józsefné, Dévald Béláné, Dévald Mihályné, Sallay Ferenczné, Bogdán Jánosné, Kiss Lajosné, Bene Istvánné, Liphay Lászlóné, Horváth Béláné, Kufka Mihályné, Rottensteiner Józsefné, Rotstener Istvánné, Bogó Istvánné, Káta Istvánné, Récsi Antalné, Kovács Kálmánné, László Ferenczné, Nagy Józsefné, Buday Lászlóné, Kovács Béláné, Nagy Kálmánné, Csengeri Sándorné, Báss Istvánné, özv. Balesó Istvánné, Veisz Jakabné, Bazonyi Sándorné, Szabó Károlyné, Cser Józsefné, Tóth Istvánné, Rigli Józsefné, Pankolics Károlyné, Nagy Gyuláné, Papp Zsigmondné, Rákosi Lajosné, Tóth Istvánné, Nádas Imréné, Oláh Györgyné, Oláh Antalné, Tunyogi Józsefné, Mahler Józsefné stb.

SPORT.

Szabad díjlövészet. A polgári lövészet egyet által rendezett, szept. hó 10-én megkezdett, — az országos gyászeset miatt 11-én beszüntetett, október hó 1. és 2-án folytatott és befejezett szabad díjlövészetet kilövett 3750 lövés 2733 találóval 15.893 kör, 567 böller és 193 üelő lövéssel. A verseny kör-czéláblakra kilövett 440 lövés. Szeget löttek ifj. Tóth Ferencz egyet 10 $\frac{1}{2}$ fokkal, Janky Antal és Török László kettőt-kettőt, Kádár János egyet. Tizenkettős köröket löttek: Mezey Mihály huszat, Janky Antal tizenegyet, Kunz Gusztáv és Török László tizen-tíz, ifj. Rimler Károly nyolczat, Aufricht Lajos hetet, ifj. Tóth Ferencz ötöt, Kovács Béla kettőt, ifj. Des Echerolles Kruspér Sándor és Molnár Lajos egyet-egyet. — **Dijakat nyertek mēlylővésekre.** A tiszteletdíjat Des Echerolles Kruspér Károly örökös tiszteletbeli főlövészmeister ajándékát egy aranyozott ezüst kancsót, nyerte ifj. Tóth Ferencz. Arany díjakat nyertek Török László kettőt, Janky Antal egyet. Ezüst díjakat nyertek Mezey Mihály nyolczat, Janky Antal ötöt, ifj. Rimler Károly négyet, Kunz Gusztáv és Török László hármát-hármát, Aufricht Lajos, ifj. Des Echerolles Kruspér Sándor, Kádár János és Kovács Béla egyet-egyet. **A verseny kör-czéláblán.** A tisztelet-díjat a »Lövészegylet« ajándékát, egy ezüsttel díszített kürtöt 32 körrel ifj. Rimler Károly nyerte. Arany díjat nyertek ifj. Rimler Károly és May Mihály. Ezüst díjat nyertek Török László, Aufricht Lajos, ifj. Tóth Ferencz, Kunz Gusztáv és Janky Antal. **A rendez táblákon körlővésekre.** A tiszteletdíjat, a »Lövész-egylet« ajándékát, egy ezüst serleget 83 körrel Mezey Mihály nyerte. Arany díjat nyertek Mezey Mihály és ifj. Rimler Károly. Ezüst díjat nyertek Török László, Janky Antal, Kunz Gusztáv, ifj. Tóth Ferencz, Aufricht Lajos és Kovács Béla. **Ajándék-díjakat nyertek.** Mezey Mihály kettőt, Kunz Gusztáv kettőt, ifj. Rimler Károly és Kovács Béla egyet-egyet. Az utolsó díjat Mezey Mihály nyerte. **Az emléktáblába** a legmélyebb lövést Janky Antal lötte. **A tekeversenyen** az első díjat 17 bábbal Kalmár Illés, a másodikat Harabula József nyerte. Ezüst díjakat nyertek: Kalmár Illés kettőt, Harabula József, Hegedüs Géza és Kelemen Kálmán egyet-egyet.

Este vidám hangulatu társas vacsora volt a Sport pavillonban, melyen a Lövölde és a »Sport« egylet tagjai jelentek meg nagy számmal.

Áruló társai. Az őszi lövészek egy hét óta folynak Budapesten. A f. hó 2-ik napján lezajlott versenyen báró Königswarter Hermann kisszántói birtokos 2 lova is versenyzett, még pedig a 2 évesek handikapjában. **Haute noch,** lovagolta Adams és a II-od oszt. eladóversenyben **Sandwich** lova szintén Adams által lovagolva. E versenyekben mindkettő első díjat nyert, még pedig Heute noch 2000 és Sandwich 3000 koronát.

IRODALOM.

— **A legelterjedtebb magyar könyv.** A Szent István Társulat népiratkái, melyekből eddig 145 füzet jelent meg, általában joggal nevezhetők a legelterjedtebb magyar könyveknek, de még ezek között is, rövid idő alatt, páratlan sikert ért el a 128 számú népiratka: **Páduai Szent Antal és a szegények kenyere.** Vagy: **Uj orvosság az élet bajaira.** Körülbelül százezer példány forog közkezen ebből az áldásos könyvecskéből. A nyolczadik kiadás éppen most látott napvilágot. — Jótékony hatását máris érzik mindenfelé a szegények, kik a Szent Antal perselyéből kapják mindennapi kenyerüket. Az alamizsnálkodásnak ezt az eléggé nem ajánlható módját eddig az ország következő városaiban honosították meg: Budapest, Pozsony, Esztergom, Ungvár, Hódmező-Vásárhely, Miskolcz, Komárom, Mosdós, Szécheny, Fehér-Zichy-falva, Duna-Adony, Szombolya, Acsád, Gyula, Furta, Bács-Topolya, Szombathely, Nyitra, Marczali, Nyiregyháza, Diós-Győr, Kecskemét, Nagyvárud-Ujváros, Kétegyháza, Baráti-Berence, Ó-Kanizsa. — A Páduai Szent-Antal és a szegények kenyere című füzetke megrendelhető a Szent-István-Társulat ügynökségében: Budapest, Királyi Pál-utca 13. szám. Egy példány 4 krajczár.

Népiratkák. A Szent István Társulat népiratkái között újabbán a következő füzetek láttak napvilágot: 53. Simor János hercegprimás élettörténete. Irta Rozgonyi György. Második kiadás. Ára 3 krajczár. 86. Jézus születése. Karácsonyi pástorjáték. Irta Mohl Adolf. Második kiadás. Ára 5 krajczár. 101. Karácsony. Színjáték 3 felvonásban. Irta Bartha István. Második kiadás. Ára 5 krajczár. 128. Páduai Szent Antal és a szegények kenyere. Nyolczadik kiadás. Ára 4 krajczár. 143. A gazdag vőlegény és szegény menyasszony; vagy: Hogyan lehet semmiből is pénzt teremteni. (A selyemnyhernyó tenyésztéséről). Irta Horváth János. Ára 10 kr. 144. A hűséges szívek, vagy: Az ember útját Isten igazgatja. Vegyes elbeszélés. Irta Bognár Adám. Ára 5 kr. 145. Erzsébet magyarok királynéja. (1837—1898.) Ára 8 kr. Mindeme füzetek egy-egy képpel vannak illusztrálva. Megrendelhetők a Szent István Társulat ügynökségében IV. Királyi Pál-utca 13. szám. Megrendelésnél elég a folyószám jelölése.

A Dreyfus-ügy.

A Dreyfus-ügy barátai egy teljesen új terere vitték át működésüket. Az utcából óhajtanának hacsak egy piczike darabot is elhódítani, ahol megvetve lábukat folytathatják működésüket az utcán. Csábító gondolat a hadseregtől elhódítani a népet s majdnem a tárgyalás folyama alatt az Annolaid s a Quartier Latine népét szembeállítani a szuronyokkal. Ily pokoli gondolat csak azok agyában születhetik, kiknek minden eszköz jó, melylyel ügyüket előbbre vihetik.

A terv különben csütörtököt mondott s az ellenök zudult tömegben hiába kiáltotta el egy-egy *valaki* magát: Éljen Zóla, éljen a revízió! mert biz az a nagy tömeg nagy makacs, nem lehet kiverni belőle az előítéletet s nem reflektált a felkiáltásokra.

Páris, okt. 3. (Saját tudósítónk táv.) A Dreyfus-pör revízióját ellenző lapok örülnek a tegnapi napnak, a melyen — a mint ők mondják — a lakosság tulajnyomó többsége tiltakozott azok ellen, a kik a hadsereget támadják. A *Petit Journal* és a *Gaulois* azt mondja, hogy ez *Déroulede*-nek és a hazafias ligának az érdeme. Más Dreyfus-ellenes lapok

nyugalomra intik a lakosságot, azzal a figyelmeztetéssel, hogy e fajta izgatás nem mozdítja elő a kérdés megoldását. A revíziót pártoló lapok azt mondják, hogy tegnap a klerikalizmus és a reakció szövetkezését látták és szemrehányást tesznek a kormánynak a gyűlés rendezőinek letartóztatásáért. A *«Petite République»* azt mondja, hogy ezzel az eszközzel nem lehet az izgatottságot lecsillapítani. A szocialistáknak szervezkedniök kell, hogy a köztársaságot és a szocializmust megvédjék. A Rappel a felelőséget egészen Déroulede-re és hiveire hártja, mivelhogy közbenjárásukkal a kormányt komolyabb rendzavarások meggátálása czéljából beavatkozásra kényszerítették.

A Fronde fentartással közli, hogy szombaton parancsot adtak ki Esterházy elvezetésére. A *«Matin»* tudósítója beszélgetést folytatott Strong angol ujságíróval Esterházy leleplezéseiről. Strong állítása szerint Esterházy hangsúlyozta, hogy a bordereaunak a lapokban közölt másolatai nem az eredeti nyomán készültek, amely körülmény lehetővé tette neki, hogy a haditörvényszék előtt a szerzőséget tagadja.

Esterházy kijelentette, hogy bizonyos okiratokat ő maga készített, a melyeket azután nálánál sokkal magasabb állású személyek felhasználtak. Éveken át tagja voltam a vezérkarnak — mondotta egyebek között — és senki sem ismeri jobban a Dreyfus-ügy titkát, mint én. (*Magyar Táv. Ir.*)

Budapest, okt. 3. (Saj. tud. táv.) Párisból írják; A Libre Parole szerint Manau főügyész indítványában ki fogja jelenteni, hogy a Dreyfus-pör revíziója lehetetlen, de a pör megsemmisítését nem tartja lehetetlennek. A Petit République névtelen leveleket közöl, amelyek szerint Picquart alezredes beteg. Állítólag szerdán éjjel lett rosszul.

Budapest, okt. 3. (Saját. tud. távirata.) Párisból nagy zavargások hírét hozza a táviró, melyben Vaughtant, az Aurore igazgatóját Morhardt-t, a Temps szerkesztőjét és Pressenseét letartóztatták, a mikor be akartak hatolni a Wagram-terembe, ahol a Dreyfus ügy érdekében gyűlést akartak tartani. A rendőrség összeűtközött egy néptömeggel, a mely a rendőri kordont át akarta törni. Több embert letartóztattak, közöttük Paulin-Mery képviselőt. Mindenfelé, a Dreyfus-ügy revíziójára vonatkozó kiáltások hangzottak, egyebek közt ez is: Le a zsidókkal! Mikor Derouléde, a ki kevéssel rá számos hívével megjelent a Wagram előtt és annak rácsos kapuját zárva találta, a Place de Ternes-re vonult barátaival, a kik a hadsereget éltették. Két óra felé a rendőrség a tüntetőket és a nézőket kiszorította az Avenue Wagram-ból.

Páris, okt. 3. Pressensé író, Vaughtan, az *«Aurore»* igazgatója és Morhardt, a *«Temps»* szerkesztője, a kik tegnapi gyűlést hívtak össze a Dreyfus-pör revíziója érdekében, ma az *«Aurore»*-ban tiltakoztak a gyűlés betiltása, a rendőrség brutális eljárása és az ő letartóztatásuk ellen. A tegnapi tüntetések során letartóztatott 35 személy közül csak hatot tartanak fogságban. (*Magyar Táv. Ir.*)

Igazságszolgáltatás.

A megszökött albiró. Több ízben foglalkoztunk már Gallovich Viktor drnak a felesége hozományával Amerikába szökött törvényszéki

albirónak viselt dolgaival. Gallovich dr. ez év elején vette feleségül Bányai Jankát s esküvője után néhány nappal Bécsben lakó férjes szeretőjével, a felesége hozományának egy részével tengerre szállt, hogy az új világba vitorlásszék. A nemezis azonban már utközben utolérte. Már-már föltünedeztek Amerika partjai, amikor a hajó léket kapott s Gallovichnak gonosz uton szerzett pénze a tenger hullámai közé veszett. Azóta szeretője is elhagyta s a rossz utra tért albiró — szemtanuk híradása szerint — a legnagyobb nyomorral küzd.

A budapesti büntető törvényszék, a melynek Gallovich tagja volt, természetesen megindította az albiró ellen a fegyelmi eljárást, vád alá helyezte őt s vádhatározatát utóbb a kir. ítélőtábla is helybenhagyta.

Mint elsőfoku fegyelmi hatóság, a kir. ítélőtábla Sárkány József táblai alelnök elnöklésével ma délelőtt foglalkozott Gallovich ügyével. Miután Nyeviczky Antal táblai bíró részletesen ismertette az albiró ellen felmerült s valóknak bizonyult vádpontokat, Katona Béla dr. kir. főügyész-helyettes arra kérte a fegyelmi tanácsot, hogy Gallovich Viktort hivatalos kötelesség megszegése és botrányos magaviselet miatt ítélje hivatalvesztésre. A fegyelmi tanács a Gallovich részére kirendelt ügygondnok meghallgatása után ily értelemben is ítélkezett s Gallovich Viktor drt állásától felfüggesztette.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMÓ.

Némethől: Gusztáv.

28

Hiában fáradoztunk, hogy azon gyalázatos cikkek és történetek íróit kikutassuk. Fröhlich ur szívesen tilt érték — ki nem jelentette nevüket soha sem

Ma reggel kezembe került a szerkesztőségben egy kefe lenyomat, mely az esetet a legundokabb módon tárgyalta. Rögtön beszünttettem a nyomtatást, a szerkesztőt letartóztattam és kutatást tartottam. En magam is hozzáálltam a dologhoz. Az eredmény nagyszerű volt, reményen felül sikerült. A gazember először hazudozott, de mikor egyik rendőröm valami titkos fiókból egy csomagot vett elő, más hurukat kezdett pengetni. Fröhlich uram most egyszerre olyan kis lelkű lett, a milyen szemtelen volt az előtt. Látta, hogy nagy bajban van, most már többet is elismert mint kellett volna... Ilyen a rossz lelkiismeret, kedves barátom!

A pakkot felbontottam, na hiszen szép dolgok kerültek ki belőle.

Becsület szavamra soha sem tartottam volna lehetségesnek, hogy egy ilyen zuglagnak olyan kiterjedt titkos összeköttetései legyenek. Voltak ott levelek, cikkek és költemények a legkülönbözőbb rangú és rendű személyektől, a kik szembeköptek volna, ha ez előtt arcukba vágtam volna, hogy a »Heti szemlé«-be írni szoktak. Oh milyen borzasztó pusztítást visz véghez az a sok gunyolódás, viccz, pletyka, ravaszság, gonoszság nem csak a fiatal lelkében, ha nyomtatva olvassák.

— Igazsága van — — hihetetlen!

— És még hozzá az a sok névtelen levél, melynek írása ma annyi szemtelen embernek foglalkozása, a mely gyilkok helyett pennával szurta át felebarátai szívét. Kedves Bagdanoff, egész halmaz volt előttem ilyenekből, a kéziratok szerzőjét itt-ott mindjárt meg is állapítottam. Majd le leplezem én ezeket a titkos banditákat.

— Nagyon jó lesz — szoltam közben — a nyilvánosság ítéljen az ilyen alávaló emberek fölött.

— Attól a gazember Fröhlich-től megvalóságos árulás volt munkatársaival szemben, hogy a kéziratokat azok kérése daczára sem égette el, bár biztosította őket, hogy az iratokat megsemmisíti. Ugy látszik azt gondolta, hogy így ő meg lesz védve.

— A jó Bücking, ha csak sejtette volna!

Képzelve csak, néhány tuczat levelen kívül még más iratokat is találtam saját általam ismert keze irásával, most már sok minden meg van fejte előttem. Majdnem minden pikáns, szemtelen dolog tőle eredt. A gazember nagyon jól ért hozzá, hogy kell valamely semmit mondó kifejezéssel mást halálra sérteni.

Ha csak sejtette volna, hogy azok a mérges nyilak egyszer majd mind ő reá esnek vissza, azt hiszem sohasem lőtte volna ki, inkább a mutató ujját vágatta volna le. Még a legravaszabb emberek is követnek el nagyon ostobaságot, ha hagyják őket gonoszságaikban, de az igazat megvallva, ilyen szemtelennek és szárnak azt a gazembert nem hittem.

Milyen nagyszerű fegyvereket szolgáltatott kezeim közé.

Például: Néhány évvel ez előtt megjelent a »Heti Szemlében« egy kis költemény. Címe után itélve haszontalan couple volt és mégis az egész országban felháborodást idézett elő, maga a herczeg is kitört, úgy hogy a legerélyesebben megparancsolta, hogy a szerzőt kutasák ki. Magát a herczeget gunyolta ki. Akkorában azt hitték, hogy a költeményt valami asszonyi kéz írta és most sült ki, hogy Bücking uram kezéből származott.

— Lehetetlen! kiáltottam.

— Igaza van, a dolog alig hihető. — Ez kezdetnek elég vastag hálátlanság valamint nagy ostobaság is volt, hiszen a herczeg a porból emelte ki, s ismét kidobhatta volna. Hja a bitang most nagy ur, nővére W. grófné és a hála nem természet. De mégis megfoghatatlan és mindezt csak azért, hogy más boszanthasson. E levelén kívül még sok igen érdekes műveket találtam ott, melyek részint helyes írási hibákkal tömve, vagy anélkül minden rangú hölgyek tollai alul kerültek ki, melyek a gonoszság remekei, például a Draunfels és Zumberg kisasszonyok zsenge dolgozatai.

— Ah — ez már nagyon is sok!
(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Osztrák képviselőház.

Bécs, október 3. (Saját tud. táv.)

Az elnök 1/2 11 órakor nyitja meg az ülést. A beérkezett ügyiratoknak, köztük a morva sörfőzőnek a söradó fölemelése ellen a pénzügyminiszterhez intézett memorandumának bemutatása után Wolf képviselő több kérdést intéz az elnökhöz. Első sorban szemére veti az elnöknek, hogy a legutóbbi ülésen kétszer megtagadta tőle a szót, a mivel lehetlenné tette, hogy a napirendhez előkészített indítványát előterjessze. Panaszodik továbbá, hogy az elnök az üléseket, a melyek bizonyos órára vannak kitűzve, későn nyitja meg s így a képviselők kénytelenek fél órát vagy annál is többet veszíteni. Végül azt kérdezi Wolf, miért nem utasította vissza az elnök a keresztény-szociális képviselők szidalmazásait, a melyekkel őt Lueger-nek egyik beszéde alatt illették.

Az elnök válasza után, a mely a tribünön nem volt hallható, a ház a napirendre tér és pedig Schweigel és társai indítványára.

Schweigel hosszantartó beszéde után megkezdik tárgyalni a kiegyezési javaslatokat s elsőnek is szólásra Kaiel pénzügyminiszter állt fel, kinek szenzációs kijelentésére a Magyarország és Ausztria közötti gazdasági viszonyra vonatkozólag szinte rekedtté ordította magát ki a »Hoches Haus!«

Kaiel pénzügyminiszter a kiegyezési javaslatok megfontolt tárgyalását ajánlja Ausztria jól felfogott érdeke következtében,

melyet most odaátrol erősen támadnak. Szóló áttér a Magyarország és Ausztria közötti gazdasági helyzet jellemzésére.

Kijelenti, hogy Magyarország politikailag és gazdaságilag rohamosan halad. Erős meggyőződése, hogy Ausztria éppen úgy rá van utalva Magyarországra mint fordítva. A mai napság már igen nagy absurdum Magyarországról, mint Ausztria gyarmatáról beszélni. Ez egy régi, egykor hatalmas centralisztikus iránynak hagyománya.

Még tovább is folytak volna e kijelentések, de egy egész özön zajos közbekiáltás repült feléje illetéknépen:

— Mit gondol? Hol beszél? Hiszen ez nem magyar parlament, hanem Reichsrath!

— Ön Bánffybb Bánffynál! (magyarul) »éljen!« — »éljen!«, de mikor kijelentette, hogy az osztrák kvótát le kell szállítani, a magyart pedig fel kell emelni, akkor hocholtak és általános helyeselték derék nézetét.

A király nevenapja.

Budapest, október 3. (Saj. tud. táv.)

Vaszary Kolos bibornok herczegprimás holnap d. e. 10 órakor pontificálni fog a koronázó Mátyás templomban tartandó nagy zenés misén. Udvari papjai ma este 8 órakor érkeznek Esztergomból Budapestre, hogy a misén a herczegprimásnak segédkezzenek.

Budapest, október 3. (Saj. tud. táv.)

Császka György kalocsai érsek ma Budapestről székhelyére utazott és holnap a kalocsai bazilikában pontifikálni fog a király nevenapja alkalmából tartandó fényes istentiszteleten.

A sajtókongresszus.

Budapest, okt. 3. (Saját tud. táv.)

Lisszabonból írják: Tegnap volt a sajtókongresszus búcsulakomája, amelyben a miniszterek és egyéb méltóságok is részt vettek. E n n e s a helyi bizottság elnöke, a jelenlévők országaira és uralkodóira, a kongresszus elnöke a portugál királyi párra mondott köszöntőt. Valamennyi pohárköszöntőt nagy lelkesedéssel fogadták.

Zichy Jenő gróf távirata.

Budapest, október 3. (Saj. tud. táv.)

Az »Országgyűlési Értesítő« Pekingből a következő táviratot kapta: Szerencsésen megérkeztünk. A czimünkre szóló postát Port-Saintba kérjük. Zichy.

Leomlott mennyezet.

Budapest, okt. 3. (Saj. tud. táv.)

Ma reggel 7 órakor az óvoda-utcza 19. sz. a. épülő négy emeletes háznál nagy szerencsétlenség történt. A ház II. emeleti mennyezete ugyanis leszakadt és áttörve az első emeleti meg földszinti boltozatotkat a pinczébe zuhant. Többen súlyosan megsebesültek. A vizsgálat megindult.

Oroszosítás.

Budapest, október 3. (Saját tud. táv.)

Szent-Pétervárról távirják: A kormány megengedte, hogy Taskendben katolikus kápolnát építsenek, de azzal a kikötéssel, hogy a lelkészek az egyházi funkcióknál a katolikus vallásu katonák előtt nem

fogják a lengyel nyelvet használni. Az imák kizárólag latin nyelven mondandók, a községhez intézett beszédekben, hitszónoklatokban és minden hivatalos érintkezésben kizárólag az orosz nyelv használandó.

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás Biharmegye gazdaközönségéhez.

A gazdasági és iparszövetkezetekről szóló 1898 XXIII. t. cz. Budapesten egy országos központi hitelszövetkezet felállítását rendeli el, mely központi szövetkezet hivatva lesz a törvény alapján a hitelszövetkezeteket az ország területén szervezni, azok működését vezetni, ellenőrizni, hiteligenyit kielégíteni.

Ezen központi hitelszövetkezet alapítói üzletrészeire az aláírás folyamatban van s közelebb le is fog már zártni. Ennélfogva feihívjuk mindazokat, kik alapítói üzletrészt jegyezni óhajtanak, azok forduljanak a m. kir. adóhivatalokhoz, hol 1898 október 15-ig alapítói üzletrészeket jegyezni lehet.

Egy üzletrész 1000 korona. Az aláírás alkalmával az üzletrész 20%-a befizetendő.

Nagyvárad, 1898 okt 3.

A biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.

Mézvásár és mézközvetítés Budapesten.

A magyar országos méhészeti egyesület a földművelésügyi miniszter támogatásával a múlt évben Budapesten, a Köztelken, mézértékesítő bizottságot létesített, egyrészt oly célból, hogy legyen az országban egy olyan mézbevásárlási forrás, a hova a mézkezelő közönség mindenkor bizalommal fordulhat, ha hamisítatlan jó minőségű mézet kíván vásárolni, — másrészt pedig, hogy a magyar méz részére a külföldi piacokat meghódítsa és hogy méhészeink, főként a mézpiacra járatlanabbak, ne legyenek kénytelenek méhtermelvényeiket potom áron vesztegetni.

A méhészet ugyanis az utóbbi évtizedben óriási lendületnek indult; a lendület jóval nagyobb arányokat öltött, mint a mézfogyasztók számának szaporodása, úgy hogy az utóbbi időben rendszeren nagyobb volt a mézpiacra kínálat is, mint a kereslet, a minek természetesen érzékeny árhanyatlás lett a következménye. Ezen, a magyar méhészetet veszélyesen fenyegető bajon segítő, az országos méhészeti egyesület, a fentemlitett mézértékesítő bizottságot létesítette, oly szervezettel, hogy a méhészközönségre sem költség, sem kockázat nem háríthat mézértékesítésnél és mégis igen tisztességes árakat képes elérni, ami ugy vált lehetségessé, hogy a bizottság összes tagja — csupa tekintélyes társadalmi állású tagja az egyesületnek — az ügy iránti lelkesedésből, nem csak az összes teendőket vállalta el minden díjazás nélkül, hanem még a szükséges raktári helyiségeket is ingyen bocsátotta rendelkezésre, úgy, hogy csupán a kezelési és hirdetési költségek fedezendő, a melyek nagy forgalom mellett csak egy igen csekély százalékát képezik az eladott méz árának. A bizottság rövid másfél évi fenállása óta igen szép lendületnek indult és nem csak a méhészek és a magyar vevőközönség bizalmát nyerte meg teljesen, hanem a külföldi piacokon is gyorsan tért hódított, úgy, hogy ma már igen tekintélyes mézmenyiségek mennek kocsirakomány számra a külföldre és oly áruk értenek el, a melyekkel a termelők teljesen meg vannak elégedve. A bizottság természetesen csak kifogástalan mézet vesz át és átvétel után azonnal fizet, sőt még szállító edényeket is ad díjmentesen. Ajánljuk a hasznos, hazafias bizottságot megynk méhészközönsége figyelmébe.

Országos kereskedelmi kongresszus. A II. országos kereskedelmi kongresszus előkészítő bizottsága, Weiner Miksa, a szegedi kereskedelmi és iparkamara elnöke, Kulinyi Zsigmond titkár, Kiss Arnold, Mössner József, Schlauch Károly, Szávostz Alfonz, Tóth Pál és Zerkovitz Emil bizottsági tagok a napokban küldöttségileg tisztelegtek Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszternél, hogy meghívják őt a jövő hó

16—18-ikán Szegeden tartandó kongresszusra. A miniszter biztos kilátásba helyezte a kongresszusra való megjelenését, hacsak a kiegészítő tárgyalások nem fogják tartóztatni.

A selyemtenyésztés fejlesztése. A selyemtenyésztés fokozatos fejlesztése folytán elkerülhetetlenül szükséges, hogy a gubótermelés állandó emelkedése arányában selyemgubótárházakat és selyemgombolyító gyárakat is nagyobb számban építsenek. E gyárak felállítása céljából **Darányi Ignác dr.** földművelésügyi miniszter tárgyalásokba bocsátkozott azokkal a városokkal, melyekben a gyárakat fölállítani tervezi.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, október 3.

Buza őszre	—	—	—	8.68
Buza tavaszra	—	—	—	8.78
Új tengeri	—	—	—	4.57
Tengeri augusztusra	—	—	—	5.09
Rozs őszre	—	—	—	8.—
Zab őszre	—	—	—	5.62

Értéktőzsde.

Budapest, október 3.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	—	—	—	351.20
Magyar hitel	—	—	—	377.—
Allamvasut	—	—	—	347.—
Salgótarjáni	—	—	—	620.32
Wagon-kölcsön	—	—	—	256.—
Villamos vasut	—	—	—	259.80
Magyar leszámítoló	—	—	—	262.50
Iparbank	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	843.87
Kereskedelmi	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	253.60
Magyar jelzálog	—	—	—	250.25

Bécs, október 3.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	—	—	—	35175.
Magyar hitel	—	—	—	378.—
Allamvasut	—	—	—	347.50
Birodalmi márka	—	—	—	58.88

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. október 3-án	
Magyar aranyjárdék 4%	120.—
Magyar koronajárdék	98.85

Magyar vasuti kölcson aranyban 4,00%	—	—	119.25
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2,00%	—	—	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	96.15
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	100.15
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	97.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcson	—	—	161.—
Tiszabályozó és szegedi sorsjegyek kölcson	—	—	140.50
Osztrák járadék papirban	—	—	101.20
Osztrák járadék ezüstben	—	—	101.05
Osztrák járadék aranyban	—	—	121.—
Osztrák korona járadék	—	—	101.25
Osztrák államsorsjegyek	—	—	140.50
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	903.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	311.50
Magyar hitelbankrészevény	—	—	356.80
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	359.50
Páris vista	—	—	951.—
Német birodalmi márka	—	—	588.20 1/2
London vista	—	—	121.25 1/2
Páris vista	—	—	11.75
20 márkás arany	—	—	—

SZERKESZTŐI POSTA.

Irma. Köszönettel nyugtázzuk. Igen.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké. **Ára darabonként 3 forint.**

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánc **60 krajczár.**

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító. **Darabja 3 forint.**

A penge *** csillagos aczélből és a többi részei alpacából vannak. Egy külön penge hozzá **1 forint.**

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,
BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik.

Nagyvárad Szinkör.

Kedden, 1898. évi október hó 4-én.

második nagy előadás:

Egy éj az álmok országában.

Éj csudái.

A repülő tündér.

Uj! Uj!

Nagyon szenzációs.

Az élő talány.

Strobaika.

Élni, meghallni, viszontlátni.
(Magnetikus alvás.)

Esmira álma
és ébredése.

Az égő talány.

Villámgyors eltűnése
két hölgynek

a nézők köréből,
a közönség szeme előtt
a nyílt színpadon.

A nő teremtése.

UJ!

A vízi tündér **UNDINE** a vízi tündér.

UJ!

Helyárak: Alsó páholy 4 frt. Felső páholy 3 frt. Támlásszék I—VIII. sorig 1 frt. IX—XI sorig 80 kr. Zártszék I. II. és III. sor 60 kr. Első emel-t I. sor 50 kr., második sortól 40 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Katona- és diákjegy a földszinten 30 kr. Közép karzat 30 kr. Oldal karzat 20 kr. — **Egy műsor ára a pénztárnál 10 kr.**

Jegyek válthatók: Vasárnap j. d. e. 9-től 12-ig, d. u. 3-tól 5-ig és 6 órától kezdve a szinkör pénztáránál.

Kezdeté 7 1/2 vége 10 órakor.